

PAIDE TEATER

Üha kasvavas infotulvas tunneme end võimetutena midagi muutma. Liiga kaua on teater kirjeldanud maailma toimimist, kõnelnud sellest, et maailma peaks muutma. Teater peab hüppama sadulasse – olgu hobune kui tahes väeti – ja ise midagi muutma. Paide teater usub, et see on võimalik. Tõsi, teater ei saa seda teha ilma publikuta. Kohtumine suurepärase kunstiga aitab nii kunstnikel endil kui vaatajatel maailma selgemalt tajuda. Hea kunst aitab meil mõista, et me oleme koos. Me vastutame koos. Me rõõmustame koos. Me kurvastame koos.

Paide Teater on Eesti noorim professionaalne teater.

Paide teater alustas tööd 2018. aasta 1. augustil. Tänapäevaks kolm kuud töötanud teatrit juhib kuueliikmeline meeskond, kuhu kuuluvad Harri Ausmaa, Kirill Havanski, Johannes Richard Sepping, Joosep Uus, Jan Teevet ja Ursel Tilk. Paide teater on teater Paides, Järvamaal, Eestis, Euroopas ja maailmas. Paide teater on professionaalne teater, mille tuumiku moodustavad 2018. aasta suvel Lavakunstikooli 28. lennu lõpetanud näitlejad ja lavastaja.

Paide Teater on kogukonnatunde labor.

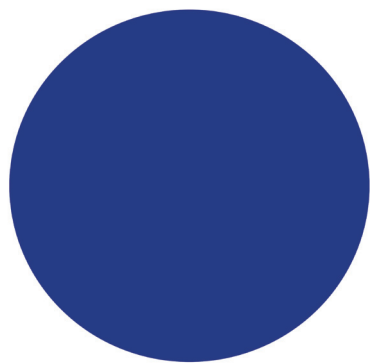
Paide Teater tunneb, et üks tänase maailma suurimaid probleeme on kogukonnatunde kadumine. Väikesed tihedalt läbipõimunud kogukonnad on kadumas, samas ei tunne me end osana aina kasvavast globaalsest kogukonnast. Me tunneme, et meie mured ei huvita teisi ja lubame endale hoolimatust teiste ja maailma suhtes.

Seda, mis meid ühendab, on rohkem, kui seda, mis meid lahutab.

Paide Teatri küsib endalt pidevalt, kuidas saab üks teater olla kogukonna osa. Kuidas saab teater panustada kogukonda ja mida võib ta kogukonnalt vastu oodata?

Paide teater näeb, et iga inimene on lugu, on kogemus. Selle elurikkusega kohtumine aitab mõista maailma, milles me elame. Paide teatri eesmärk on moodustada kogukond – meeskond, naiskond, segakond, inimkond. Teater on kohtumine. Aga kohtumine on enam, kui ühte ruumi kokku tulemine.

Paide teater otsib enam.

58°53'09.6"N

25°33'41.6"E

KAITSEALA

„Ära karda. Me anname endast parima, aga nagu elus ikka – vahepeal pole isegi „parim“ piisav. See pole vabandamine. Tähtis on, et sa tunneksid ennast hästi. Aitäh, et tulid. Päriselt. Ilma publikuta teatrit ei ole. Õnneks on (Ene Järvis ütles) eestlane teatrihull. Ikka veel. Õnneks. Mis see on, mida saab ainult teatrist? Ega keegi ei tea. Meie ka ei tea. Aga midagi ju on. Me otsime seda päevast päeva. Täna ka. Eks näis, kas õnnestub. See pole vabandamine.“

Tere! Kuidas läheb? Sa vist ei tunne mind? Ja mina vist ei tunne sind ka, eks? Võib-olla oleme üksteisest tänaval mööda kõndinud? Võib-olla seisime Arvamusfestivali ajal samas burgerisabas või valisid sina parasjagu Selveris kohukesi, kui mina kodujuustu korvi panin? Võib-olla ma pesin 1. septembril su autot, võib-olla ma küpsetasin sulle augustikuus grillvorsti? Võib-olla oled sa jõudnud vaatama hea sõbra Kirilli lavastust „KOLETIS“ ja me istusime sinuga koos selles pilkases pimeduses? Võib-olla nägid sa hoopis lavastust „RICHARD3“? Aga võib-olla pole me tõesti mitte kunagi kohtunud.

Luba, ma tutvustan ennast. Minu nimi on Jan, ma olen lavastaja, sünnilt Saaremaa poiss ja veel natukene aega tagasi polnud mul Paidega mingit pistmist. Ma olin siin paar korda käinud. Läbi sõitnud. Sest Paidest ju ikka sõidetakse läbi. Üks tore kohalik mees ütles, et Paide on Eestile sama, mis Poola Euroopale – kõik sõidavad siit läbi, keegi ei taha peatuda. Aga ma olen peatunud ka. Käisin kunagi Nelja Kuninga hotelli restoranis söömas. See oli ammu. Ja võib-olla ma polekski enam kunagi Paidesse sattunud, kui paar aastat tagasi poleks Paide linnal tekkinud mõtet luua Paidesse teater.

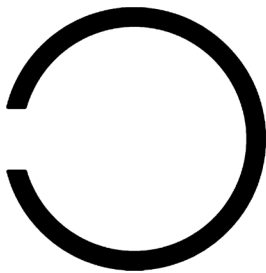
Jabur idee. Ma tean. Aga ilus ka. Ja pöörane. Viimasel ajal mulle tundub, et ainult pöörased ideed võivadki veel midagi muuta. Ja see teater, see jabur ja ilus Paide Teater, mis mind siia linna tagasi tõi, ongi just nagu labor, kus pööraste ideedega katsetada. Äkki midagi muutub.

Tsitaat selle jutu alguses on Johannes Richard Seppingult. Väike-Maarja poiss. Kuradi väle mõtleja ja suurepärase näitleja. Tema tuli ka teatri pärast Paidesse. Ja siis tulid veel Joosep ja Kirill ja Ursel ja Harri. Ja „KAITSEALA“ loomiseks kutsusime külla veel Grete Jürgensoni Rakvere Teatrist ja teatrikunstnik Freda Puriku ja dramaturgi Oliver Issaku ja valguskunstnikuks Rommi Ruttase. Nad kõik on pöörased inimesed. Ja jaburalt ilusad. Aga nagu Johannes ütleb, siis ilma publikuta teatrit ei ole.

Ja nüüd ma tulengi sinna tagasi, kust alustasin. Võib-olla me pole kohtunud. Võib-olla oleme. Aga „KAITSEALA“ on selline lavastus, kus me igatahes võiksime kohtuda. See on lavastus sellest, miks me teatrit teeme. See on lavastus, kus näitlejad räägivad publikuga juttu. See on lavastus, kus näitlejad teevad ennast lolliks. See on lavastus, kus näitlejad kutsuvad publiku endaga koos naerma. Ja nutma, kui peaks vaja olema. Kõik on võimalik. Saame lihtsalt teatris kokku.

Võib-olla hääletad sa kevadistel valimistel Reformierakonna poolt ja mina hääletan sotside poolt. Võib-olla sa hääletad EKRE poolt, võib-olla hääletab Johannes Keskerakonna poolt, võib-olla jätab Ursel üldse hääle andmata. Seda kõike on nii palju, mis meid eristab. Aga lõpuks oleme me kõik ju inimesed. Eks?

KAITSEALA on pigem komöödia, aga vahepeal võib olla natuke kurb. Või siis vastupidi.

Vargamäel saab kohtuda Eesti jumalatega

24. oktoobri vihmasel pärastlõunal, kirjutasid Paide Teater, A.H. Tammsaare muuseum ning ehitusettevõtte Haart Ehitus OÜ Vargamäe heinamaal alla koostöölepingutele, et juulis 2019 tuua publiku ette suur suvelavastus „**EESTI JUMALAD**“. Kolme osapoole allkirjad saanud leping lubab sündida lavastusel, mis küsib Anton Hansen Tammsaarelt mõtteid laenates, kas ja kuidas võib eestlane öndsaks saada.

„Tühi põld ei ole tühi. Sellest heinamaast saab kohtumispaik, kus teater kohtub publikuga, Tammsaare Haart Ehitusega, muuseum teatriga ja kõik me koos Eesti jumalatega.“ nii juhatas lepingute allkirjastamise sisse Paide Teatri juht Harri Ausmaa. Eestlased on maailma usuleigemaid rahvaid, ometi on meilgi pühakujud, mille ees kummardame. Tammsaare, laulupidu, Kirde sai, lõputu töö ja vaev. Aga ka suvelavastused. Sadagu või pussnuge, eestlane veedab oma vähesed puhkusepäevad teatris. Paide Teatri esimese hooaja keskmes on kogukond. Lavastus „**EESTI JUMALAD**“ küsib Anton Hansen Tammsaarelt mõtteid laenates, kas ja kuidas võib eestlane öndsaks saada? Milliseid jumalaid kummardab rahvas, kelle rahvuskangelane siililt sõjatõdesid õpib? Mis jõud see on, mis meil ajast aega siin paepinnal tööd teha ja vaeva näha laseb?

Lavastus etendub Eesti kirjandusmälu pühapaigas, A.H. Tammsaare Muuseumis Vargamäel. Viimased kolm suve mängis Ugala teater seal suvelavastust «Kõrboja perenaine». 2018. aastal tegi Vargamäe muuseum pakkumise luua lavastus suveks 2019. just tööd alustanud Paide Teatrile. Lavastust aitab üles ehitada Paidest pärit ettevõtte Haart Ehitus OÜ, kes oma 20 tegutsemisaasta jooksul on püstitanud ehitsi, viimane tuntuim neist kommunismiohvrite memoriaal Tallinnas, Maarjamäel.

Paide Teater kutsub iga eestimaalast kaheteistkümnel suveõhtul Vargamäe väljale meie oma jumalatega kohtuma. Lavastuse „**EESTI JUMALAD**“ piletid tulevad müüki 1. detsembril kell 12.00 Piletimaailmas.

Paide Teater küsib

Vastab: Siret Pihelgas (Paide abilinnapea)

1. Initsiatiiv Paide Teatri loomiseks tuli Paide linnalt ning teatri loomiseks otsiti meeskonda EMTA Lavakunstikooli 28. lennust. Miks otsustas Paide Linn kutsuda teatrit looma sedavõrd noored professionaalid, miks mitte paljukogenud näitlejaid, lavastajaid?

Mõtlesime erinevaid variante, see on tõsi. Meenub, et esimesena viskas idee õhku Aivar Mäe, kelle unistus oli tuua Paidesse üks terve lavaka lend. Eeskujuks oli 13. lend, mille mitmed lõpetajad eesotsas Elmo Nüganeniga läksid 1988. aastal suure hurraaga Ugalasse ja tegid ägedaid asju.

Noored teatritegijad on alles oma näitlejatee alguses. Ühtepidi, nad vajavad hüppelauda, mida meie neile saame pakkuda ning teisalt saavad nad tulla ühte rahulikku ja väikesesse linna, pakkuda meile midagi uut ja raputavat (heas mõttes). Kõige olulisem oli leida noored, kel selle mõtte peale läheb silm särama ja kes ei kardaks riske võtta: tule loo ja tee teater sellisena nagu sa seda parimal viisil ette kujutad.

Arvasime, et just noortele on Paides teatritegemise võimalused ideaalilähedased – hea ja suur lava ning võimalus teha ükskõik, mida, ükskõik, kus. Suures teatris ehk poleks see võimalik olnud.

2. Paide Teatri trupi liikmed on viimase aasta jooksul toonud Paides publiku ette neli lavastust (“Maamõõtjad”, “Richard3”, “12 vihast” ja “KOLETIS”). PAIDE TEATRI nime all on tegutsetud kolm kuud. Kas ja kuidas on PAIDE TEATER selle lühikese ajaga ennast linna ja linnaelanike silmis tõestanud, kas teater on linnale midagi juurde andnud?

Minu meelest on Paide Teatri tulek aegade üks ägedamaid ja hullumeelsemaid asju Paides üldse. Kes oleks võinud seda mõned aastad tagasi oodata - arvan, et mitte keegi. Professionaalseid teatreid ei looda tavaliselt sõrmenipsuga, ega esimese idee tulekul. Reelgina on see pikk protsess. Paide on väike linn ning erinevad protsessid võivad võtta vähem aega kui mõnes suuremas kohas - lõime teatri paari aastaga. Linn on seda ideed algusest peale väga toetanud. Uusi asju ikka tehakse, aga kutseline teater on toonud Paidesse totaalse kultuurilise kannapöörde. Muusika- ja Teatrimaja on täis teatrit (nimemuutusele on kaasa aidanud samuti teatri tulek). Inimesed räägivad teatrist ning paljud liituvad PAMT Tooliklubiga lihtsalt selleks, et teatrit toetada. Paide õhk on teatrist paks ja seda õhku on hea hingata. Tunnen, et inimesed on Paide Teatri väga hästi vastu võtnud, sest trupp on karismaatiline oma uute, heas mõttes hullumeelsete, tegmistega ning lavastused on saanud palju kiitust. Minu enda suur lemmik on „Richard3“ või hoopis Koletis või.... Neid ei saa tegelikult võrrelda - olen vaimustuses kõigest.

Paide Teatri stuudio

Paide teatri stuudio on koht teatrihuvilistele noortele, kes tulevad kokku, et avastada ja mõtestada teatrikunsti põhitõdesid. Meie eesmärk on luua turvaline keskkond, kus võib vabalt mängida, katsetada, õnnestuda ja eksida. Just hirm eksimise ja kaaslaste hinnangute ees on see, mis inimesi tihti kammitseb, olgu siis teatris või sootuks elulisemates olukordades.

Oleme ise värskest Lavakunstikooli lõpetanud ja teame, mida tähendab hirm vigu teha. Ka meie kardame jätkuvalt eksida, lolliks jääda. Ent eksimused on need, mis õpetavad! Just seetõttu on vaba mängu ja katsetusjulguse otsimine meie jaoks esmatähtis.

Stuudio alustas tööd ühes kooliaasta algusega ning tänase seisuga on stuudiolasi kolmteist. Eriti hea meel on selle üle, et kokku on tulnud noored nii Paidest, Türit, Roosna-Allikult kui Väätsalt. Poolelise kuuga võib tõdeda, et kokku on saanud suurepärase tiimi, kellega töötada. Kui aga Sina, kes Sa neid ridu loed, peaksid tundma, et oled oma võimaluse maha maganud, siis võta julgesti Paide Teatriga ühendust – kõik on võimalik!

Tänapäeva maailmas on üha raskem püsida käesolevas hetkes, olla mõttega asja juures. Seega oleme ennekõike tegelenud noorte keskendumisvõime ja grupitunnetusega. Kuidas arvestada ja luua ühes teistega, on küsimus, mis täna eriti selget vastust nõuab.

Treeningus ja stuudio õppetöös lähtume enda kogemustest. See on kogunenud nelja aastaga Lavakunstikoolis ja kasvab iga päevaga Paide Teatrit luues. Stuudio eesmärk ei ole treenida professionaalseid näitlejaid, vaid õppida mängu kaudu tundma lavakunsti ABCd. Enesekindlus on igasuguse loomingu alus, aga selle saavutamine eeldab tohutut tööd ja tahtejõudu. Selle kõrval on näitleja olulisim tööriist tähelepanu ja selle suunamine. Kuidas tekitada prooviruumi oma mänguga trammipeatus või raudteeperroon, kuidas otsida pörandalt nõela, mida seal ei ole?

Stuudiotöö juurde kuulub ka teatrietenduste vaatamine ja analüüsimine. Stuudio õpilased on oodatud kõigile Paide Teatri etendustele, aga samuti on plaanis väljasõidud teistesse Eesti teatritesse.

Kevadel 2019 toimub Paides vabariiklik kooliteatrite festival – selle korraldamine pakub stuudiolastele võimaluse ennast proovile panna. Enne suve on plaanis luua ka lavastus, mis lubab treeningus kogetu mängus läbi proovida. Kui see kord valmis, anname kindlasti teada ja ootame kõiki vaatama!

Seniks – tähelepanu maailma suhtes ja aitäh toetuse ja entusiasmi eest nii noortele kui kogu linnarahvale!

Vastab: Kaia Iva (Eesti Vabariigi sotsiaalkaitseminister)

1. Millist rolli võivad mängida Teie arvates erinevad kunstid (sh. teater) kogukonna kooshoidmisel ja edendamisel?

Mida mitmekesisem on kogukonna kultuurielu, harrastustega tegelemise ja vabaaja veetmise võimalused, seda rikkamana tunneb end kogukonna liige. Sisukas õhtu vaid loetud kilomeetrite kaugusel, põhjus ja võimalus sõpradega muljeid vahetada, lisaks meeldiv kohvikuelamus etenduse vaheajal. Samas on see oluline ka paikkonna näo kujundamisel. See, mille kaudu minu kodukohta teatakse, mille pärast tasub ka kaugemast kandist siia sõita, see määrab ka üksjagu kogukonna enesetundest.

2. Ühte võrdlemisi väikesesse ja aasta-aastalt kahanevasse Eesti kogukonda (Paide linna) on tänaseks loodud oma teater. Kas Teie arvates on teatri loomine väikelinna, mille elanikkond aina väheneb, maksumaksja raha kulutamine või hoopis võimalus väikelinna elu elavdada? Kuidas (või kas üldse) saab Paide Teater Paide kogukonna ellu panustada?

Kui jääda üleliia muretsema rahvaarvu vähenemise pärast, siis ei saaks Eestis ega enamuses Euroopa riikides mingeid investeeringuid teha, rääkimata väiksematest linnadest, kus kogu Euroopas liigutakse suurlinnadesse. Kuid juba rändesaldo näitabki, et Eestisse on hakatud tagasi tulema, samamoodi hakkab trendiks muutuma pealinnast ära kolimine. Inimesed hindavad üha rohkem head, puhast ja ka rahulikumat elukeskkonda, kuid nad hindavad ka võimaluste rohkest. Investeering kohalikku kultuuriellu on hüve nii praegustele kodanikele kui ka võimalus linna visiitkaardile uued kuldsed tähed kirjutada. Liiasi, et Paide tuliuus teater on ülimalt meeldivalt üllatanud huvitavate ja mõtteainet pakkuvate lavastustega. Loodan, et iga järvakas vaatab ära kõik Paide teatri etendused ja oskab siia meelitada ka tuttavad-sõbrad kaugemalt.